

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Бібліотека

**Іван Опанасович Сребницький –
видатний український історик, педагог.**

**до 170 - річчя від дня народження
викладача Ніжинської вищої школи**

Каталог книжкової виставки

НІЖИН–2020

23 червня 2020 року виповнюється 170 років від дня народження Івана Опанасовича Сребницького (1850–1903) – видатного українського історика, педагога, викладача Ніжинської вищої школи.

Народився І.О. Сребницький 23 червня 1850 року в місті Полтава в дворянській сім'ї. У 1861 році вступив до Полтавської гімназії і у 1868 році закінчив її із золотою медаллю та вступив до Київського університету на історико-філологічний факультет, відділення слов'яно-російської філології. У 1872 році закінчив університет зі званням кандидата слов'яно-російської філології і рада університету затвердила його

стипендіатом для підготовки до отримання професорського звання на кафедрі російської історії. У 1873 році отримав запрошення викладати історію в Ніжинському юридичному ліцеї. Пропозиція була прийнята. Однак в 1875 році ліцей закрили і на його базі створили Історико-філологічний інститут князя Безбородько. Вчений залишив Ніжин і деякий час (з грудня 1875 по липень 1876) працював в Чернігівській гімназії.

У 1876 році І. О. Сребницький був переведений до Ніжинської гімназії, в якій викладав історію та географію, а в 1877 році до Ніжинського історико-філологічного інституту. В серпні 1877 році брав участь в роботі Археологічного з'їзду, на якому виступив з доповіддю «Сліди церковних братств в Східній Малоросії».

З відкриттям в інституті історичного відділення І.О. Сребницький з 1883 року працював наставником – керівником студентів з історії та географії. Крім цього багато років був членом правління Інституту по справах гімназії та на протязі п'яти років був секретарем педагогічної ради гімназії. На протязі всієї служби в Ніжині різночасно викладав історію та географію в Ніжинській дівочій гімназії П. І. Кушакевич.

Виявляв глибокий інтерес до історії і освіти України. Написав 20 біографічних нарисів про педагогів і випускників Ніжинської вищої школи для книги «Гимназия высших наук и лицей князя Безбородко» (СПб., 1881). Особливий інтерес вчений виявив до спадку Гоголя, брав активну участь у підготовці до відкриття в 1881 році першого пам'ятника письменнику в Ніжині, опублікував кілька робіт про його життя і творчість, ввів в науковий обіг нові документи про письменника. І. О. Сребницький брав активну участь в роботі історико-філологічного товариства при Ніжинському інституті. Його дослідження «К биографии Георгия Кониского» (Київ, 1895) стало помітним внеском до літературознавства.

Помер 22 жовтня 1903 року. Похований у Ніжині на території Грецького кладовища (сучасне Центральне міське Троїцьке кладовище).

Друковані праці Івана Опанасовича Сребницького у книжкових та періодичних виданнях ХІХ ст., що зберігаються у фондах бібліотеки університету

Гоголь как национальный русский поэт-художник: Речь, произнес. на торж.. акте в историко-филологическом институте князя Безбородко по случаю открытия бюста Н. В. Гоголя в Нежине 4 сентября 1881 года. – К. : Типография К. Н. Милевского, 1881. – 11 с.

Шифр

Місце збер.: ФБ Гоголіана

Гоголь как национальный русский поэт-художник: Речь, произнес. на торж.. акте в историко-филологическом институте князя Безбородко по случаю открытия бюста Н. В. Гоголя в Нежине 4 сентября 1881 года // 4 сентября 1881 года в Нежине: Открытие памятника Н. В. Гоголю. – Киев : Тип. К. Н. Милевского, 1882. – С. 51–61.

Шифр ВХІ 5№96

Місце збер.: ВК Бережков

Следы церковных братств в восточной Малороссии // Труды четвертого археологического съезда в России (Казань, 1877). – Казань, 1891. – Т. 2. – С. 10–26.

Шифр ДХ 1№43

Місце збер.: книгосховище

Преподобный Сергей Радонежский, заступник земли русской. Речь, произнес. в торж. собрании историко-филологического института Князя Безбородко и состоящей при нем Гимназии 25 сентября 1892 года. – К. : Тип. Г. Т. Корчак–Новицкого, 1893. – 23 с.

Шифр Дв 1№8/5,1

Місце збер.: ВК Краєзнавство

Очерки из истории лицея князя Безбородко (1832–1875). – Нежин : Тип.. Е. Ф. Венгера, 1895. – 39 с.

Шифр Б/ш

Місце збер.: ВК Краєзнавство

К биографии Георгия Кониского. – К. : Тип. Г. Т. Корчак–Новицкого, 1895. – 37 с.

Шифр Дв 2№7/12

Місце збер.: ВК Краєзнавство

Материалы для биографии Н. В. Гоголя из архива Гимназии высших наук. – К. : Тип. С. В. Кульженко, 1901. – 141 с.

Шифр ВХV 8№27

Місце збер.: ВК Краєзнавство

Материалы для биографии Н. В. Гоголя из архива Гимназии высших наук // Гоголевский сборник. 1852–1902. – К., 1902. – С. 289–425.

Шифр ВХV 8№27

Місце збер.: ВК Краєзнавство

Нежин // Історія Ніжина: матеріали і дослідження. – Ніжин, 2014. – С. 155–175.

Місце збер.: фб.

Гимназия высших наук и лицей князя Безбородко. – 2-е изд., испр. и доп. – Санктпетербург, 1881.

1. А. Г. Андриевский // Гимназия высших наук и лицей князя Безбородко. – 2-е изд., испр. и доп. – Санктпетербург, 1881. – Отд. 1. – IV. Профессора и преподаватели. – С. 229.

2. Е. М. Белобров // Там само. – С. 239–240.

3. Ф. Я. Вороной // Там само. – С. 247–248.

4. Граф А. И. Мусин-Пушкин. – Там само. – Отд. 1. – II. Основатели и почетные попечители. – С. 178–180.

5. Е. В. Гудима // Там само. – Отд. 1. – III. Директоры. – С. 221–222.
6. Л. И. Жданович // Там само. – Отд. 1. – IV. Профессора и преподаватели. – С. 257–258.
7. Н. Г. Жокпас // Там само. – С. 258.
8. И. П. Забугин // Там сам.. – С. 258–259.
9. М. Д. Затыркевич // Там само. – С. 259–260.
10. П. С. Иващенко // Там само. – С. 263.
11. В. Г. Лавров // Там само. – С. 275–276.
12. Н. А. Лавровский // Там само. – Отд. 1. – III. Директоры. – С. 225–226.
13. Лицей князя Безбородко // Там само – Отд. 1.– С. 110–132.
14. Нежин // Там само. – Отд. 1. – С. 11–26.
15. Ф. Э. Мерц // Там само. – Отд. 1. – IV. Профессора и преподаватели. – С. 286–287.
16. И. И. Патлаевский // Там само. – С. 297.
17. В. Петинье // Там само. – С. 298.
18. А. Н. Френизи // Там само. – С. 311.
19. К. А. Царевский // Там само. – С. 313.
20. М. К. Чалый // Там само. – Отд. 1. – III. Директоры. – С. 223–225.
21. Ю. И. Штейн // Там само. – Отд. 1. – IV. Профессора и преподаватели. – С. 318.
22. А. Ф. Янишевский // Там само. – С. 321.
23. Н. П. Яснопольский // Там само. – С. 321–322.

Шифр Дв 2№7/12

Місце збер.: ВК Краєзнавство

Известия историко-филологического института князя Безбородко в Нежине

Гоголь как национальный русский поэт-художник // Известия историко-филологического института князя Безбородко в Нежине. – К. : Типография К. Н. Милевского, 1881. – Т. 6. – С. 1–11.

Преподобный Сергей Радонежский, заступник земли русской : Речь, произнес. на торж.. собр. 25 сент. 1892 г. в ин-те кн. Безбородко // Известия историко-филологического института князя Безбородко в Нежине. – К. : Типография Г. Т. Корчак–Новицкого, 1893. – Т. 12. – Неофиц. отд. – С. 1–23.

Очерки из истории лица князя Безбородко (1832–1875) // Известия историко-филологического института князя Безбородко в Нежине. – Нежин : Типо-литография М. В. Глезера. – 1895. – Т. 15. – С. 1–39.

Отчет о деятельности временной "Гоголевской" комиссии // Там само. – 1902. – Т. 20. – С. 1–12.

Шифр EL 5№20

Місце збер.: ВК Краєзнавство

Сборник Историко-филологического общества при институте князя Безбородко в Нежине

К биографии Георгия Кониского // Сборник Историко-филологического общества при институте князя Безбородко в Нежине. – К. : Типография Г. Т. Корчак–Новицкого, 1896. – Т. 1. – Отд. 2. – С. 41–77.

Пушкин и русская история // Сборник Историко-филологического общества при институте князя Безбородко в Нежине. – Нежин : Типо-литография М. В. Глезера, 1900. – Т. 3. – Отд. 2. – С. 8–19.

Шифр EXILVIII 3№1

Місце збер.: ВК Краєзнавство

Критико-бібліографічна література

1. Гербель Н. Иван Афанасьевич Сребницкий // Гимназия высших наук и лицей князя Безбородко. – 2-е изд., испр. и доп. – Санктпетербург, 1881. – Отд. 1. – IV. Профессора и преподаватели. – С. 302–303.

2. Сребницкий Иван Афанасьевич // Историко-филологический институт князя Безбородко в Нежине. 1875–1900. Преподаватели и воспитанники. Нежин, 1900. – С. 63–64.

3. Іван Панасович Срібницький (1850–1903) // Гранатович Л. В. Викладачі Ніжинської вищої школи. Ч. 1. 1820–1920: Біобібліогр. покажч. – Ніжин, 2001. – С. 189–191.
4. Іван Опанасович Сребницький (23.06.1850–22.10.1903) : портрет // Моціяка П. П. Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородько у портретах його директорів. – Ніжин, 2011. – С. 283.
5. Данилов В. В. Нежинская гимназия в конце прошлого века // Ніжинська вища школа у спогадах студентів і викладачів : мемуари : у 2 т. / уклад. Г. В. Самойленко, О. Г. Самойленко. – Ніжин, 2015. – Т. 1. 1820–1919. – С. 235–236.
6. Сребницький І. А. // Історія Ніжинської вищої школи (1805–2016) : Бібліогр. покажч. / автор-упоряд. Л. В. Гранатович. – Ніжин, 2017. – С. 431.
7. Сребницький Іван Афанасьевич. – URL.:
https://studbooks.net/2699/kulturologiya/srebnitskiy_ivan_afanasevich (Дата звернення: 4.09.2020)

Матеріал підготувала :

завідувач сектору бібліотеки Косовських Л. П.

